

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI

Rezzan KAYNAK

İstatistikçi & Yüksek Ekonometrist

HAZİRAN 2008

KAPSAM

- * **Bütçe ve Kodlama Yapısı**
- * **Analitik Bütçe Sınıflandırması**

Neden analitik bütçe?

- Kamu mali yönetimi projesi kapsamında yürütülen çalışmalar, mevcut kodlamanın (program bütçe) eksikliklerini ortaya koymuştur.
- Bu kapsamda devletin mali istatistiklerinin daha düzenli, güvenilir, tutarlı, analize ve ölçmeye elverişli bir şekilde tutulması ve ekonomik analiz yapmak amacıyla devletin nakit alımlarını ve ödemelerini kayıt eden uluslar arası kabul edilmiş bir sistem olan GFS ile uyumlu olması amacıyla ABS'ye geçilmiştir.

BÜTÇE KODLAMASI NEDİR ?

DEVLET FAALİYETLERİNİN ;

- KURUMSAL,
- FONKSİYONEL,
- EKONOMİK

kriterlere göre sınıflandırılmasıdır.

BÜTÇE KODLAMASINA NEDEN İHTİYAÇ DUYULMUŞTUR?

Devlet faaliyetleri ile bu faaliyetlerin milli ekonominin geneli veya bölümleri üzerindeki etkisinin analizi için uygun bir bütçe sınıflandırmasına ihtiyaç duyulur.

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI

Yeni bütçe kodlaması, devletin mali istatistiklerinin daha düzenli, daha güvenilir, daha tutarlı, analize ve ölçmeye elverişli şekilde tutulması amacıyla hazırlanmıştır.

•Not:Program bütçe, bir bütçe sistemidir. Şuan uygulanan sistem ise PEB'dir.ABS sadece bir sınıflandırma tekniğidir!!!

GFS NEDİR?

(GOVERNMENT FINANCE STATISTICS)

GFS, ekonomik analiz yapmak amacıyla devletin nakit alımlarını ve ödemelerini kayıt eden uluslararası kabul edilmiş bir sistemdir.

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASININ YAPISI

➤ HARCAMA VE BORÇ VERMENİN KODLAMASI

- * KURUMSAL KODLAMA**
- * FONKSİYONEL KODLAMA**
- * FİNANSMAN TİPİ KODLAMA**
- * EKONOMİK KODLAMA**

➤ GELİRİN KODLAMASI

➤ AÇIK/FAZLANIN FİNANSMAN KODLAMASI

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMA SİSTEMATİĞİ

✓ **KURUMSAL SINIFLANDIRMADA**, bütçe sistemi içinde yer alan idari yapı temel alınmıştır.

✓ **FONKSİYONEL VE EKONOMİK SINIFLANDIRMADA**, GFS Standartları benimsenmiştir.

✓ **FİNANSMAN TİPİ SINIFLANDIRMA** İSE, mali mevzuatımız gereği geliştirilmiştir.

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASININ VARSAYIMLARI

- **Geliştirilen bütçe kodlamasının bilgisayar ortamında uygulanacağı varsayılmıştır.**
- **Bütçe hazırlığı ve uygulamasının yeniden düzenleneceği varsayılmıştır.**
- **Genel yönetim kapsamında yer alan kuruluşların tamamında uygulanabilir olmasına dikkat edilmiştir.**

BÜTÇE KODLARININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

KURUMSAL				FONKSİYONEL				FİN.	EKONOMİK			
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	III	IV
00	00	00	00	00	0	0	00	0	00	0	0	00

KURUMSAL SINIFLANDIRMA

- Dört düzeyli ve sekiz haneli bir kodlama benimsenmiştir.
- Birinci düzey, bakanlıklar ile anayasal olarak eşdeğer kurumları ve bütçe türlerini belirlemektedir.
- İkinci düzey, birinci düzeyde tanımlanan yöneticilere karşı doğrudan sorumlu birimler ile bütçe türleri kapsamında yer alan kurumları ifade etmektedir.
- Üçüncü düzey kodlar, ana hizmet birimleri gibi ikinci düzeye bağlı birimleri kapsar.
- Dördüncü düzey kodlar, destek ve lojistik birimleri ile politikaları uygulayan birimleri tanımlar.

FONKSİYONEL SINIFLANDIRMA

- Devlet faaliyetinin türünü göstermek üzere tasarlanmıştır.
- Dört düzeyli ve altı haneli kod grubundan oluşmaktadır.
- Birinci düzey, devlet faaliyetlerini 10 ana fonksiyona ayırmaktadır.
- Ana fonksiyonlar, ikinci düzeyde programlara bölünmektedir.
- Üçüncü düzey kodlar ise nihai hizmetleri göstermektedir.
- Dördüncü düzey açılarak muhtemel ihtiyaçlar için boş bırakılmıştır.

FONKSİYONEL SINIFLANDIRMA (BİRİNCİ DÜZEY)

KODU	BİRİNCİ DÜZEY
01	GENEL KAMU HİZMETLERİ
02	SAVUNMA HİZMETLERİ
03	KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ
04	EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER
05	ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ
06	İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ
07	SAĞLIK HİZMETLERİ
08	DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ
09	EĞİTİM HİZMETLERİ
10	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ

GENEL KAMU HİZMETLERİ

Yasama organları hizmetleri, dışişleri, dış ekonomik yardımlar, maliye - hazine hizmetleri, gümrük hizmetleri gibi finansal ve mali işler, genel planlama ve istatistik hizmetleri, merkezi tedarik hizmetleri, borç yönetimi, temel araştırmalar gibi hizmetler bu ana fonksiyona dahil edilecektir

SAVUNMA HİZMETLERİ

Askeri savunma işleri, kara, deniz, hava savunma kuvvetlerinin yönetilmesi, sivil savunma işleri, sivil kuruluşların ve halkın katılımını içeren tatbikatlar, askeri yardımlar, uluslar arası barış koruma güçlerine yapılan katkılar gibi hizmetler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Askeri hastaneler ve okullar hariç.)

KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ

Polis güçleri, liman-sahil-sınır polis güçleri, adli polis trafik polisi hizmetleri, polis laboratuvar hizmetleri, kurumsal güvenlik hizmetleri ile yangından korunma hizmetleri, mahkeme hizmetleri gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Hastaneler, okullar ve sivil savunma hariç.)

EKONOMİK İŞLER VE HİZMETLER

Dış ticaret de dahil olmak üzere genel ekonomik işler, bankacılık sektörünün denetlenmesi, genel ticari tanıtım faaliyetleri, patent ve ticari markaların idaresi, genel çalışma politikalarının idaresi, tarım, enerji, madencilik, inşaat, ulaştırma, iletişim gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

ÇEVRE KORUMA HİZMETLERİ

Atıkların toplanması, işlenmesi ve bertarafı hizmetleri, kanalizasyon ve atık su faaliyetleri, atmosfer, hava ve iklim koruma, toprak ve yeryüzü sularının korunması, gürültünün azaltılması, radyasyona karşı korunma, doğal ortamın ve doğal örtünün korunması gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

İSKAN VE TOPLUM REFAHI HİZMETLERİ

İskan geliştirme faaliyetleri, gecekonduların ortadan kaldırılması, konut inşaatı için arsa temini, su işlerinin idaresi, gelecekteki su ihtiyacının saptanması, eldeki kaynakların değerlendirilmesi, suyun saflık, fiyat ve kalite kontrolleri, sokak ve caddelerin aydınlatılması, gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

SAĞLIK HİZMETLERİ

Devlet tarafından yürütülen sağlık hizmetleri, hastane, klinik, ameliyathane oluşturulması ve yürütülmesi, halk sağlığı hizmetleri, ayakta tedavi hizmetleri, sağlık hizmeti sağlayanların lisanslanması, gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Askeri sahra hastaneleri hariç.)

DİNLENME, KÜLTÜR VE DİN HİZMETLERİ

Dinlenme, spor hizmetleri ve tesisleri, takımların, bireysel yarışmacıların veya sporcuların desteklenmesi, kütüphane, müze, tiyatro gibi kültürel işler ve tesisler, görsel veya yazılı basın ve yayın hizmetleri, din işlerinin idaresi ve bu amaca yönelik tesislerin işletilmesi-bakımı gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Genel nitelikli eğitim programları hariç.)

EĞİTİM HİZMETLERİ

Her seviyedeki okulların işletilmesi, idaresi, tesislerin yapımı gibi örgün ve yaygın eğitim hizmetleri, eğitim kurumlarının düzenlenmesi, denetimi, lisanslanması, gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Hizmet içi eğitim hariç.)

SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ

Devletin sosyal güvenlik ve sosyal koruma amaçlı hizmetleri, hastalık, malüllük, yaşlılık yardımı gibi sosyal yardım programları, gibi işler bu ana fonksiyona dahil edilecektir.

(Aile planlaması hariç.)

FINANSMAN TİPİ SINIFLANDIRMA

FİNANSMAN TİPİ KODLAMA

- Genel devlet tanımına giren bütün kurumları kavrayabilmek için ihtiyaç duyulmuştur.
- Devirli ödenekleri izlemek için geliştirilmiştir.
- Harcamanın hangi kaynakla finanse edildiğini gösterir.
- Tek haneli koddan ibarettir.

FİNANSMAN TİPİ KODLAR

1	GENEL BÜTÇELİ İDARELER
2	ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER
3	DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR
4	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI
5	MAHALLİ İDARELER
6	ÖZEL ÖDENEKLER
7	DIŞ PROJE KREDİLERİ
8	BAĞIŞ VE YARDIMLAR

EKONOMİK SINIFLANDIRMA

EKONOMİK KODLAR

- Ekonomik sınıflandırma devlet faaliyetlerinin, milli ekonomi üzerindeki etkilerine göre gruplanmasıyla oluşturulmuştur.
- Devlet faaliyetlerinin, milli gelir ve piyasa ekonomisi üzerindeki etkilerinin ölçülmesini amaçlar.
- Dört düzeyli kod grubundan oluşur.
- Bütçe politikalarının seçici bir şekilde uygulamasını sağlar.

BİRİNCİ DÜZEY EKONOMİK KODLAR

01 PERSONEL GİDERLERİ

02 SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET

PRİMİ GİDERLERİ

03 MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ

04 FAİZ GİDERLERİ

05 CARİ TRANSFERLER

06 SERMAYE GİDERLERİ

07 SERMAYE TRANSFERLERİ

08 BORÇ VERME

09 YEDEK ÖDENEKLER

HARCAMANIN EKONOMİK SINIFLAMASI

PERSONEL GİDERLERİ

BORDROYA DAYALI OLARAK KAMU PERSONELİNE YAPILAN ÖDEMELERİ. (TEDAVİ ÖDEMELERİ VE AYNI ÖDEMELER HARİÇ)

DEVLET PRİMİ GİDERLERİ

DEVLETİN İŞVEREN SIFATIYLA ÖDEDİĞİ SOSYAL GÜVENLİK KATKI PAYLARI. (PERSONELDEN KESİLEN PRİMLER HARİÇ)

MAL VE HİZMET ALIMLARI

FATURALI OLARAK TESLİM ALINAN MAL VE HİZMET BEDELLERİ. (SABİT SERMAYE EDİNİMİ GİDERLERİ HARİÇ)

FAİZ GİDERLERİ

DEVLET BORÇLARINA İLİŞKİN FAİZ ÖDEMELERİ. (ÖDENEN KOMİSYON VE İHRAÇ GİDERLERİ HARİÇ)

CARİ TRANSFERLER

SERMAYE BİRİKİMİ HEDEFLEMİYEN KARŞILIKSIZ ÖDEMELER. (DEVLET BORÇ FAİZLERİ HARİÇ)

SERMAYE GİDERLERİ

DEVLET MALVARLIĞINI ARTIRAN ÖDEMELERDİR. (SAVUNMA VE STOK ALIMLARI HARİÇ)

SERMAYE TRANSFERLERİ

BÜTÇE DIŞINA SERMAYE BİRİKİMİ AMAÇLAYAN ÖDEMELER. (KİT SERMAYE İŞTİRAKLERİ HARİÇ)

BORÇ VERME

BİR MALİ VARLIK KARŞILIĞINDA YAPILAN ÖDEMELERDİR. (GÖREV ZARARLARI HARİÇ)

YEDEK ÖDENEKLER

BÜTÇEDE ÖNGÖRÜLMİYEN HİZMET KARŞILIKLARI. (YALNIZCA MALİYE BÜTÇESİNDE YER ALIR.)

GELİRİN
EKONOMİK
SINIFLANDIRMASI

GELİRLER

Gelirler, yurtiçinden veya uluslararası kuruluşlardan elde edilen, geri ödemesiz karşılıklı veya karşılıksız bütün tahsilatı içerir.

Gelirler; cari ve sermaye olarak ikiye ayrılır: Cari gelirler vergi gelirleri ile vergi dışı gelirleri kapsar. Sermaye aktifleri satışları ile devlet dışı kaynaklardan yapılan sermaye transferleri ise sermaye gelirlerine dahil edilir.

Gelirler, düzeltici işlemler dışında brüt olarak gösterilirler.

GELİR SINIFLANDIRMASI

(BİRİNCİ DÜZEY)

I	GELİRİN EKONOMİK KODLAMASI
01	Vergi Gelirleri
02	Sosyal Güvenlik Gelirleri
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler
05	Diğer Gelirler
06	Sermaye Gelirleri
08	Alacaklardan Tahsilat
09	Red ve İadeler (-)

FİNANSMANIN
EKONOMİK
SINIFLANDIRMASI

FİNANSMAN

Toplam finansman, devletin ilerideki döneme ilişkin geri ödeme yükümlülükleri ile elindeki likit varlıklar arasındaki farkı yansıtır.

Bu sınıflandırma, kaynağı ne olursa olsun bütün borçlanmaları finansman kapsamında ele alır.

Finansman, itfayı yani devletin borç ana para geri ödemesini kapsar ancak, faiz ödemeleri finansmana değil devlet harcamalarına dahil edilir.

FİNANSMAN SINIFLANDIRMASI (BİRİNCİ DÜZEY)

	FİNANSMANIN EKONOMİK SINIFLANDIRILMASI
1	İÇ BORÇLANMA
2	DIŞ BORÇLANMA
3	LİKİDİTE AMAÇLI TUTULAN NAKİT, MEVDUAT VE MENKUL KIYMETLERDEKİ DEĞİŞİKLİKLER

ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASINDAN BEKLENTİLERİMİZ

- BÜTÇE POLİTİKASININ ESNEKLİĞİNİ VE SEÇİCİLİĞİNİ ARTIRMAK.
- BÜTÇE HAZIRLIĞINI, UYGULAMASINI UYGULAMA SONUÇLARINI DAHA AYRINTILI VE SİSTEMATİK OLARAK PLANLAMAK İZLEMELİK VE DEĞERLENDİRMEK.
- KAMU KURUMLARININ;
 - YÜRÜTTÜKLERİ HİZMETLERİ,
 - FİNANS KAYNAKLARINI
 - VE MALİYETLERİNİ İZLEMELİK

ABS'nin Uygulama Takvimi-1

Konsolide Bütçeye Dahil Kurumlarda;

- 2002 yılında 6 kurumda pilot uygulama yapıldı.
- 2003 yılında tüm konsolide bütçeli kurumlar bütçelerini hem program bütçeye hem ABS'ye göre hazırladılar.
- 2003 yılında kurumlarda pilot birimler seçilerek bütçe uygulaması yapıldı.
- 2004 yılında bütçe kanunu ABS'ye göre hazırlanarak kanunlaştı, uygulama da ABS'ye göre oldu.

ABS'nin Uygulama Takvimi-2

Özel bütçeli kurumlar ve DDK'larda;

- 2004 yılında eğitime tabi tutularak 2005 yılı bütçelerini ABS'ye göre hazırladılar.
- 2005 yılında pilot uygulama yapan bu kurumlar, merkezi yönetim bütçesi kapsamında bütçelerin hazırlanmış ve maliye bakanlığınca meclise sunulmuştur.
- 2006 yılında, sosyal güvenlik kurumları da bütçelerini yeni sınıflandırmaya göre hazırlamış ve maliye bakanlığına iletmıştır. Bu bütçeler de mer. Yön. Bütçesi ile birlikte, bilgi amacıyla meclise gönderilmiştir.